

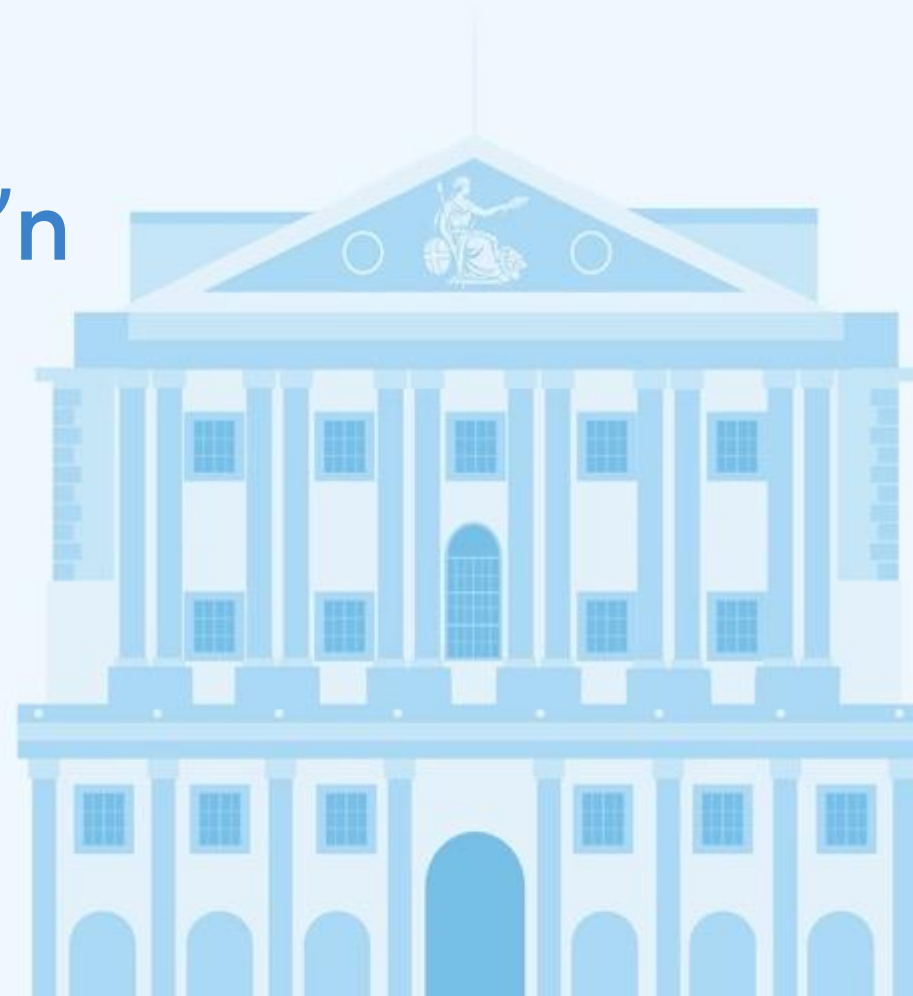
BANK OF ENGLAND

econoME

decisions matter

Cyflwyniad 3: Pam mae fy mhenderfyniadau'n cyfrif?

Y penderfyniad gwaethaf erioed?

Ymgeisiodd Brian Acton am s wydd gyda Twitter a Facebook ond cafodd ei wrthod. Pendefynodd defydlu cwmni – WhatsApp – a werthodd befair blyedd yn ddiweddarach...

...i Facebook...

...am \$19 biliwn!

Y penderfyniad gwaethaf erioed?

Cafodd nofel gyntaf JK Rowling, 'Harry Potter and the Philosopher's Stone', ei wrthod gan 12 o gyhoeddwr gwahanol cyn iddi gael ei derbyn yn y diwedd gan Bloomsbury Publishing.

Mae masnachfaint Harry Potter ymhlith yr enillwyr mwyaf erioed gydag wyth ffilm, parc thema, gemau bwrdd a fideo ynghyd â nwyddau.

Credir bod JK Rowling yn werth bron \$1 biliwn!

Y penderfyniad gwaethaf erioed?

Yn 2000, ceisiodd perchennog Netflix werthu ei gwmni i Blockbuster, oedd yn berchen ar filoedd o siopau rhentu fideos/DVDs ar y pryd.

Teimlai pennaeth Blockbuster bod ffrydio ffilmiau ar-lein yn farchnad fechan iawn. Gwrthododd y cynnig.

Heddiw, mae Netflix yn werth biliynau o bunnoedd.

Aeth Blockbuster i'r wal yn 2010.

Amcanion dysgu – bydd y myfyrwyr yn dysgu:

- am yr amgylchedd economaidd a busnes
- sut mae dewisiadau ariannol personol yn gallu effeithio arnom ninnau, ar eraill ac ar yr economi
- am ein cyfrifoldeb fel defnyddwyr
- sut i asesu a rheoli risg mewn perthynas â phenderfyniadau ariannol

Deilliannau dysgu:

- rwy'n gallu egluro canlyniadau gwneud penderfyniadau
- rwy'n gallu disgrifio sut allai fy newisiadau effeithio ar yr economi

Meddylwch am ddewis y gallai
person ifanc ei wneud.

Ymuno â
chlwb

Prynu
rhywbeth

Gwneud dewis
sy'n wahanol
i'ch ffrindiau

Ystyried
gyrfaoedd

Dewis
pynciau ysgol
neu TGAU

Dewis a chanlyniad

Meddylwch am benderfyniad y gallai person ifanc ei wneud.

Beth allai'r canlyniadau fod?

A allen nhw fod yn gadarnhaol neu'n negyddol..., neu'n gyfuniad o'r ddau?

Er enghraifft, gallent effeithio ar...

...gwneuthurwr
y penderfyniad

...eraill

...yr amgylchedd

Sut gall fy mhenderfyniadau ariannol effeithio arna i?

Mewn perthynas ag arian, mae'n bwysiccach fyth eich bod yn gwneud y penderfyniad cywir. Gall dewisiadau ariannol da wneud i chi deimlo'n gyffyrddus ac yn ddiogel. Gall penderfyniadau ariannol gwael arwain at ddyled (pan fod arnoch arian).

Mae dyled yn iawn os caiff ei rheoli'n dda.

Enghraifft: Rydych yn cael benthyciad car gan fanc, yna'n talu'r arian nôl mewn symiau fforddiadwy dros gyfnod o fisoedd neu flynyddoedd. Mae hyn yn golygu y gallwch brynu car nawr yn hytrach na chynilo nes bod digon o arian gennych.

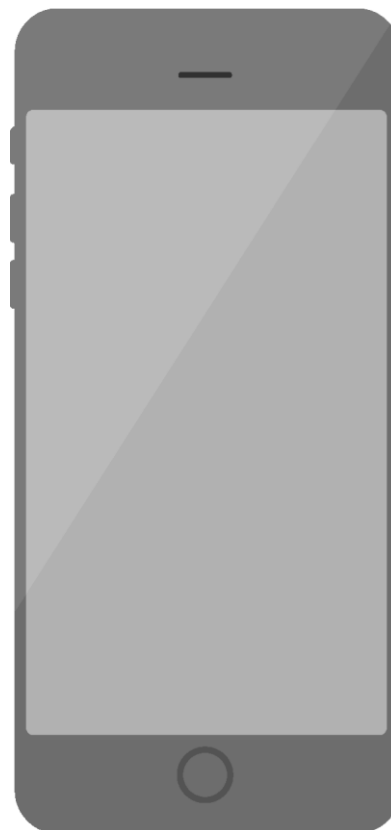

Sut gall fy mhenderfyniadau ariannol effeithio arna i?

Mae dyled yn broblem pan fydd yn mynd yn **anodd ei rheoli**, ac ni allwch fforddio ei had-dalu.

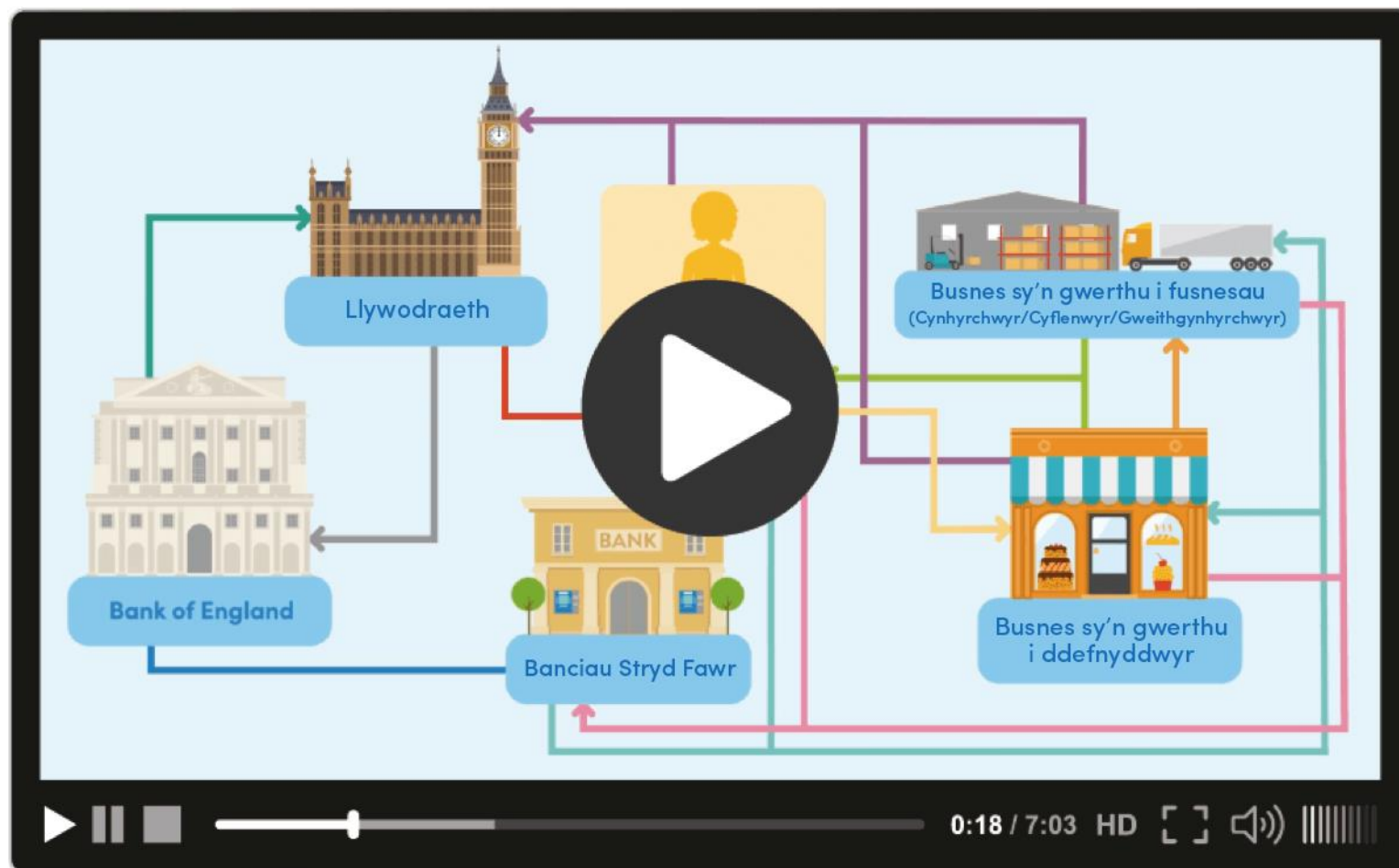
Enghraifft: Rydych yn cael contract ffôn symudol am ddwy flynedd ond wedyn rydych yn colli eich swydd rhan amser. Mae'n rhaid i chi dalu'r swm misol o hyd nes bod y contract yn dod i ben. Gall

Rhaid rhoi ystyriaeth ofalus i unrhyw benderfyniad ariannol.

Fideo: Pam mae fy mhenderfyniadau'n cyfrif?

Mae'n rhaid i'r Bank of England wneud penderfyniadau pwysig sy'n effeithio ar y Deyrnas Unedig, felly mae'n rhaid i'r economegwyr yno ystyried canlyniadau eu penderfyniadau yn ofalus.

Maen nhw'n defnyddio rhagolygon a rhagfynegiadau i nodi beth fydd yn digwydd mewn gwahanol senarios, fel defnyddio data o'r arian papur a ddefnyddiwyd yn ystod Nadoligau blaenorol i ragfynegi faint o arian papur fydd ei angen yn ystod y Nadolig canlynol.

Sut gallai'r pryniant effeithio ar ...

gweithwyr y busnes ble cafodd yr eitem ei phrynu?

y busnesau sy'n gwerthu eu cynhyrchion/gwasanaethau i'r busnes hwnnw?

y bobl sy'n ymwneud â thyfu, ffermio neu gynhyrchu'r deunyddiau crai?

y bobl sy'n cynhyrchu'r nwydd?

y bobl sy'n dosbarthu'r nwydd?

y gweithwyr mewn busnesau cystadleuol?

busnesau sy'n dibynnu arnyn nhw?

prisiau

Llywodraeth

defnyddiwr

penderfyniadau

llog

Yr economi

incwm

Bank of England

swyddi

chwyddiant

busnesau

gwario

banciau stryd

fawr

arian

benthycu

Beth ydych chi'n meddwl?

Mae llawer o wahanol ffyrdd y mae eich dewisiadau gwario yn dylanwadu ar yr economi. Meddyliwch am yr effaith posibl wrth brynu...

Gyda busnesau bach
yn erbyn corfforaethau
mawr

Lleol/Prydeinig yn
erbyn tramor

Wyneb yn wyneb yn
erbyn ar-lein

Masnach deg neu
beidio?